

Saltdal kommune
Kirkegt. 23
8250 Rognan

Saksb.: Øyvind Skogstad
e-post: fmnooys@fylkesmannen.no
Tlf: 75 53 15 68
Vår ref: 2017/4443
Deres ref:
Vår dato: 10.07.2017
Deres dato:
Arkivkode: 433.52

Tillatelse til skadefelling av gaupe - Saltdal

Fylkesmannen viser til vårt avslag den 4. juli på søknad om skadefelling av gaupe i Saltdal. Videre viser vi til dialog med Saltdal kommune i forbindelse med funn av flere påviste tap til gaupe de siste dagene.

Vedtak

Fylkesmannen gir med dette tillatelse til skadefelling av én gaupe i deler av Saltdal kommune fra og med 07.07.2017 til og med 12.07.2017. Dersom det påvises nye, ferske tap til gaupe i løpet av disse dagene, forlenges fellingsperioden automatisk fram til og med 23.07.2017.

Tillatelsen gjelder med tilhørende vilkår nederst i dette brevet.

Dette vedtaket også ble gitt per e-post fredag 7. juli til Saltdal kommune v/ Marianne Hoff.

Grunnlaget for avgjørelsen

Vedtaket er fattet i medhold av naturmangfoldloven § 18 og § 77, jf. rovviltforskrifta § 9. Miljødirektoratet har i vedtak av 01.06.2017 fastsatt en kvote på 2 betinga fellingstillatelser for gaupe i Nordland i perioden 01.06.2017-15.02.2018. Av denne kvoten er det så langt ikke felt noen dyr.

Skadefelling er et tiltak for å avhjelpe akutte skadesituasjoner i beitesesongen. Ved vurdering av om det skal gis tillatelse til skadefelling skal det legges vekt på føringene i regional forvaltningsplan. Rovviltnemnda sluttbehandlet revidert forvaltningsplan for rovvilt den 20. mars i år.

I den vedtatte forvaltningsplanen for rovvilt i Nordland er det fastsatt følgende forvaltningsprinsipper for gaupe:

- 2.2.2 (...) Vedtatte regionale bestandsmål for gaupe skal oppnås innenfor hele Nordlands fastland.
- 2.2.3 Prioriterte beiteområder: (...) Innenfor byrdefordelingsområde for gaupe er både beitedyr og gaupe prioritert.
- 2.2.5 Sauedrift, tamreindrift og andre produksjoner basert på utmarksbeite i byrdefordelingsområdet for gaupe må forholde seg til at de driver næring i områder hvor det kan være forekomst av gaupe. Tapsforebyggende tiltak skal prioriteres til

beitebrukere innenfor byrdefordelingsområdet ut fra skadeomfang, skadepotensiale og muligheter for tilpasninger.

- 2.4.1 Det regionale bestandsmålet for gaupe kan oppnås innenfor hele Nordlands fastland.*
- 2.4.2 Bestanden skal holdes nærmest mulig bestandsmålet og mest mulig spredt i fylket, ved målstyrt bruk av jaktkvoter.*
- 2.4.3 Byrdefordeling: Det skal legges stor vekt på at familiegrupper av gaupe skal spres, slik at byrden for beitebrukerne fordeles. Ingen reinbeitedistrikt skal ha mer enn to familiegrupper av gaupe per år. Små distrikt skal ikke ha mer enn en familiegruppe per år. Med små distrikt menes i denne sammenhengen: Skjomen, Frostisen, Duokta, Balvatn, Hestmannen/Strandtindene, Ildgruben og Byrkije. Prinsippet om byrdefordeling forutsetter at det åpnes for kvotejakt, selv om det bidrar til at det tar lengre tid før bestandsmålene nås.*
- 2.4.4 Når bestandsmålet for gaupe er oppnådd skal det åpnes for kvotejakt på gaupe i hele fylket. Dette skal bidra til å holde bestanden nærmest mulig bestandsmålet, og til byrdefordeling for saue- og reindriftsnæringene. Når bestandsmålet ikke er oppnådd skal det åpnes for en begrenset kvotejakt, hvor kvote målstyres til områder med betydelige tap av sau og tamrein. Samlet belastning av alle rovviltarter (inkludert kongeørn) skal vektlegges ved fastsetting av kvotestørrelse og fordeling.*
- 2.4.5 Utenfor fastlandet skal det åpnes for kvotefri jakt.*
- 2.4.6 Skadefelling av gaupe er aktuelt ved akutte skadesituasjoner. Viktige vurderingspunkt for skadefelling av gaupe: 1. skadeomfang; 2. skadepotensiale; 3. gaupebestanden i området; 4. om bestandsmålet er oppnådd.*

Rovviltforskrifta § 9 slår fast at felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes en annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Det skal særlig tas hensyn til:

- a) områdets betydning som beitemark,
- b) skadenes omfang og utvikling,
- c) potensialet for framtidige skader,
- d) muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak.

Etter naturmangfoldloven § 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold blir ivarettatt på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal likevel avveies mot andre viktige samfunnsinteresser, jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på en annen måte eller i et annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært det eneste hensynet å ta, jf. prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning. Naturmangfoldloven § 5 og prinsippet om geografisk differensiert forvaltning er konkretisert gjennom §§ 3 og 4 i rovviltforskriften og gjennom den regionale forvaltningsplanen for rovvilt i region 7.

Gaupebestanden i Nordland

Siste rapport om gaupe fra overvåkingsprogrammet er NINA Rapport 1370 *Antall familiegrupper, bestandsestimat og bestandsutvikling for gaupe i Norge i 2017*.

Vi viser også til vurderinger gjort i Miljødirektoratets vedtak om kvote for betinget skadefelling av 01.06.2017 og nærmere beskrivelser i dette vedtaket.

I region 7 (Nordland) er det fastsatt et bestandsmål på 10 årlige ynglinger av gaupe. Det er i

den siste treårsperioden (2015-2017) registrert gjennomsnittlig 6 årlige ynglinger i fylket og registrert bestand har vært under fastsatt bestandsmål de siste årene.

Sist vinter ble det registrert to gaupefamilier i indre Salten, hhv i områdene rundt Balvatn/østsidan av Saltdal og i Junkerdal. I tillegg er det observert spor etter gauper andre steder i indre Salten uten at det er påvist familiegrupper. Særlig omkring Misvær/Skjerstad ble det i vinter meldt om stor gaupeaktivitet.

Det foreligger betydelig kunnskap om den samlede belastningen gaupebestanden utsettes for, jf. naturmangfoldloven § 10. Gaupebestanden er ikke avgrenset av tilgjengelig areal og det er ikke registrert sykdom på gaupe i Norge. Utover enkelte påkjørsler skjer avgangen av gaupe i hovedsak gjennom kvotejakt, slik at miljøforvaltningen i stor grad har oversikt over den samlede belastningen.

Føre-var-prinsippet, jf. naturmangfoldloven § 9, kommer til anvendelse i situasjoner hvor man ikke har tilstrekkelig kunnskap tilgjengelig. Etter Fylkesmannens syn er ikke dette tilfelle i denne saken.

Gjennomsnittlig over de siste tre årene ligger bestanden av gaupe under det fastsatte bestandsmålet for region 7. Ut fra en totalvurdering av ovennevnte forhold og med tanke på rask iverksettelse når kriteriene for skadefelling vurderes oppfylt, har Miljødirektoratet likevel gitt Fylkesmennene myndighet til å iverksette skadefelling etter forskriften § 9 innenfor gitt kvote og tidsrom.

Forebyggende tiltak

Det aktuelle området benyttes av medlemmer i Saltdal sausankelag. Sankelaget har mottatt tilsagn om inntil kr 400 000,- i FKT-midler i 2017. Av disse kan kr 90 000,- benyttes til utvida tilsyn ved akutte tap, fortrinnsvis ved bruk av kadaverhund. I tilsagnsbrevet skrev vi bl.a.:

Utvida tilsyn ved akutte tap kan benyttes i følgende situasjoner:

- a) Utvida tilsyn i en 10-dagersperiode ved funn av kadaver påvist drept av freda rovvilt og som anslås å være ferskere enn ei uke.*
- b) Utvida tilsyn i en 10-dagersperiode dersom man under ordinært tilsyn registrerer markert økning i manglende lam ut fra søyenes kodemerkning.*

Vi anbefaler at utvida tilsyn ved akutte tap gjennomføres av godkjent kadaverhundekvipasje.

Sankelaget har opplyst at de har iverksatt utvidet tilsyn som følge av urolige dyr og påviste tap til gaupe.

Fylkesmannens vurdering

I løpet av den første uka i juli er det påvist tre sauer drept av gaupe i beiteområdene ved Drageidheia og Nestbyfjellet på vestsida i Saltdal. Fylkesmannen ga avslag på søknad fra kommunen om skadefelling etter at det første kadaveret var funnet. Vi la da vekt på at det påviste tapet var begrenset og innenfor byrdefordelingsområdet for gaupe og at registrert gaupebestand i fylket ligger under bestandsmålet. Videre viste vi til at skadefelling på barmark er svært krevende og at det er svært vanskelig å innrette et skadefellingsforsøk mot et bestemt skadevoldende individ.

Etter at det er funnet ytterligere to påviste tap til gaupe i nærliggende beiteområde, har

kommunen drøftet situasjonen med beitenæringene og skadefellingslaget. De ønsker å prøve ut bruk av sporhund på ferske kadaver eller nye observasjoner av gaupe.

Kommunen opplyser at det er 17 besetninger i det aktuelle området på vestsida, samt ytterligere én besetning lenger sør. Totalt er det sluppet i underkant av 5000 sau og lam på beite på vestsida.

Terskelen for innvilgelse av skadefelling skal differensieres ihht prinsippet om geografisk differensiering. Det aktuelle området er i vedtatt forvaltningsplan avsatt som byrdefordelingsområde for gaupe, hvor både beitedyr og gaupe er prioritert. Beitebrukere i byrdefordelingsområdet må forholde seg til at de driver næring i områder hvor det kan være forekomst av gaupe. Kvotejakt skal brukes som virkemiddel for å spre familiegrupper av gaupe mest mulig geografisk, slik at byrden for beitebrukere fordeles.

Terskelen for skadefelling innenfor byrdefordelingsområdet må videre sees i forhold til bestandsmåloppnåelsen i regionen. Per i dag ligger vi under bestandsmålet. Siden år 2000 har registrert bestand i hovedsak ligget under bestandsmålet, kun ett år var bestanden større enn bestandsmålet (2009) og ett år var den akkurat på bestandsmålet (2013).

Prinsippet om byrdefordeling av gaupebestanden i områder som brukes til beite for sau og/eller rein vil nødvendigvis innebære fare for tap. Altså at man må akseptere et visst skadenivå som ikke gir grunnlag for å skyte gaupe. Fylkesmannen vurderer at skadefelling av gaupe kan være et aktuelt virkemiddel der det oppstår akutte tapssituasjoner. Funn av tre forholdsvis ferske tap til gaupe innenfor et avgrenset område tyder på at situasjonen er vedvarende og at nye tap kan forventes å oppstå de nærmeste dagene. Fylkesmannen vurderer at det er riktig å gi tillatelse til skadefelling dersom et fellingsforsøk styres til eventuelle nye, ferske tap i området. Bruk av viltkamera, sporhund og evt postering ved ferskt kadaver gjør at man øker sannsynligheten for å felle det individet som har forårsaket skaden.

Konklusjon

Fylkesmannen vurderer at det er grunnlag for å innvilge søknad om skadefelling av gaupe. Vi legger vekt på at det er påvist flere tap innenfor et avgrenset område og at fellingsforsøket skal målstyres mot eventuelle nye, ferske tap.

Vilkår knyttet til vedtaket

1. Fellingsforsøk skal kun iverksettes dersom det oppstår nye tap i løpet av fellingsperioden. Kadaver må være påvist drept av gaupe og anslått å ikke være mer enn ca 2 dager gamle. Fellingsforsøk skal gjennomføres ved postering ved ferske kadaver og/eller bruk av hund som er egnet til å spore gaupe ut fra ferske kadaver.
2. Fellingstillatelsen gjelder fra og med 07.07.2017 til og med 12.07.2017. Dersom det påvises nye, ferske tap til gaupe i løpet av disse dagene, forlenges fellingsperioden automatisk fram til og med 23.07.2017. Kadaver må være påvist drept av gaupe og anslått å være ikke mer enn 2-3 dager gamle.
3. Tillatt område for felling: Saltdal kommune vest for Saltdalselva og nord for Russåga/Kvitbergvatnet.

-
4. Deltakere på kommunalt skadefellingslag vil motta godtgjøring for fellingsforsøket i samsvar med rovviltforskriften § 9a. Det fastsettes ramme for utbetaling av godtgjøring på inntil kr 20 000,- for de første fem dagene i fellingsforsøket. Dersom det oppstår tap som gir grunnlag for forlenget fellingsforsøk (jf. vilkår 2), økes rammen med ytterligere 20 000,-. Denne rammen omfatter også dekking av arbeidsgiveravgift og feriepenger. Maksimal døgnssats per jeger er kr 1400,-. Videre stilles det kr 15 000,- til rådighet til dekking av utgifter (ikke lønn) til personellet, jf. forskriften § 9.

Kortfattet rapport (fellingsinnsats, aktivitet av rovvilt og erfaringer med fellingsforsøket), samt krav om refusjon sendes samlet til Fylkesmannen i Nordland snarest mulig etter avsluttet fellingsforsøk, og senest innen 20.09.2017. Rapport m/ kostnadsoversikt kan sendes per e-post til fmnopost@fylkesmannen.no.

Merk at deltakere som mottar godtgjøring etter ordningen må være registrerte lisensjegere, jf. rovviltforskriften § 15. Vi viser til brev av 18.06.2012 som er sendt til kommunen for mer informasjon om godtgjøringsordningen.

5. Kommunen er ansvarlig for å oppnevne deltagere på fellingslaget. Det skal oppnevnes en fellingsleder. Kun personer som står på lista over deltakere i fellingslaget kan delta på fellingsforsøket, og slik liste skal sendes til Fylkesmannen før fellingsforsøket starter. Alle som deltar på fellingslaget må være kjent med dette brevets innhold. Fellingsleder er ansvarlig for å gjøre brevet kjent for fellingslaget, samt å kontrollere at deltagerne har avlagt storviltprøve og er registrert i Jegerregisteret. Det bør være et begrenset antall deltagere av gangen, slik at man får et hensiktsmessig fellingsforsøk.
6. Oppnevnte jegere plikter å utøve fellingsforsøket på en human og sikkerhetsforsvarlig måte, jf. viltlovens § 19. Ved felling med rifle skal det benyttes våpen og ammunisjon godkjent for storviltjakt, jf. §§ 15 og 16 i Forskrift av 22.03.2002 om utøvelse av jakt og fangst. Det skal tas hensyn til lysforholdene før det blir løsnet skudd, på lik linje med utøvelse av annen jakt.
7. Felling eller forsøk på felling av rovvilt skal umiddelbart meldes til Fylkesmannen og Statens naturoppsyn. Hos Fylkesmannen kan det på dagtid gis beskjed på telefon 75 53 15 00 og etter arbeidstid på Fylkesmannens vakttelefon 478 29 091. Den som feller dyr skal fremvise felt dyr for Statens naturoppsyn for umiddelbar kontroll, merking og prøvetaking av biologisk materiale, og skytter skal kunne påvise fellingsstedet etter anmodning fra Statens naturoppsyn, politiet eller Fylkesmannen.
8. Dersom rovvilt skadeskyles, plikter de ansvarlige å gjøre det de kan for å avlive dyret snarest mulig. Skytter plikter å forvisse seg om påskutt dyr er truffet eller ikke. Ved skadeskyting skal skytter uten opphold underrette Fylkesmannen og nærmeste politimyndighet. Fylkesmannen avgjør videre gjennomføring og avslutning av ettersøk. De som har deltatt i forsøket på felling skal uten godtgjørelse bistå forvaltningsmyndighet eller politimyndighet i det videre ettersøk.
9. Forsøk på felling i medhold av denne tillatelsen krever ikke tillatelse fra grunneier, jf. viltlovens § 35.
10. Rovvilt felt i medhold av denne tillatelsen er viltfondets eiendom. Ingen kan derfor på noen måte gjøre seg nytte av felt dyr uten nærmere samtykke fra Miljødirektoratet. Felt

dyr skal så raskt som mulig bringes til Norsk institutt for naturforskning i Trondheim. Instruks for ivaretagelse av døde rovdyr kan lastes ned på rovdatas nettside (www.rovdata.no), under Instrukser.

11. For de tilfeller der det vurderes bruk av løs hund under felling, vises det til at unntak fra sikringsreglene i hundeloven kan gis av kommunen, jf. hundeloven § 9e. Fellingslaget er selv ansvarlig for å innhente slik tillatelse hos kommunen. Fylkesmannen viser også til at løs hund i områder med husdyr/rein krever spesiell aktsomhet fra brukeren for å unngå skade/ jaging av beitedyr. Vi viser i den sammenheng til hundeloven § 3 og 7.
12. Fellingslaget skal gi en kort statusrapport for fellingsforsøket minimum annethvert døgn, dette kan gjøres per SMS til vakttelefonen (47829091).
13. Fylkesmannen i Nordland kan til enhver tid trekke tilbake fellingstillatelsen.

Saksopplysninger

Dette vedtaket blir kunngjort i Miljøvedtaksregisteret (www.miljovedtak.no) og ved utsendelse til adressatene på kopilista.

Klage

Vedtaket kan påklages til Miljødirektoratet innen tre uker etter mottatt brev. En eventuell klage skal angi det vedtak det klages over og den eller de endringer som ønskes. Se også vedlagte skjema om rett til å klage på forvaltningsvedtak. Klagen skal sendes til Fylkesmannen i Nordland, Statens hus, 8002 Bodø.

Med hilsen

Oddlaug Knutsen (e.f.)
fung. fylkesmiljøvernssjef

Øyvind Skogstad
seniorrådgiver

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke underskrift.

Kopi per e-post:

Foreningen Våre Rovdyr
Mattilsynet
Miljødirektoratet
Nordland bonde- og småbrukarlag
Nordland Bondelag
Nordland Reindriftssamers Fylkeslag
Nordland Sau og Geit
Norges Naturvernforbund – Nordland
Rovviltneemnda i Nordland
Saltdal kommune
Saltdal sausankelag
Statens naturoppsyn